

ASSITEJ

MANIFESTAS

Vaikai ir
jaunimas turi
teisę pasiekti
meną ir dalyvauti
meninėje veikloje
netgi ir ypač
krizių metu.

ASSITEJ Manifestas

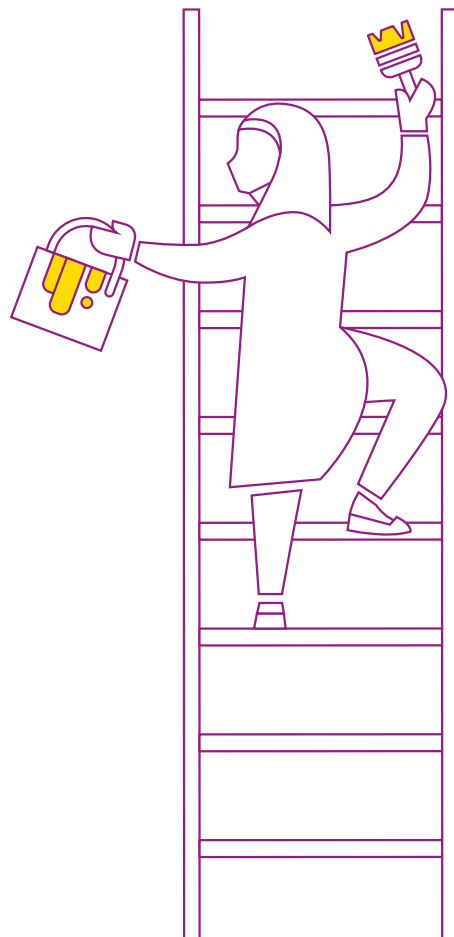
Tarptautinė teatro vaikams ir jaunimui asociacija ASSITEJ¹ yra įsitikinusi, kad reikia kur kas daugiau padaryti, kad būtų įvykdyti visų šalių įsipareigojimai, susiję su JT Vaiko teisių konvencijos 13 ir 31 straipsniais.

Tai ypač svarbu dabartinės pandemijos sąlygomis ir siekiant užtikrinti neatsidėliotinus visų vaikų lygybės ir lygių galimybių gyventi tvariame ir sveikame pasaulyje poreikius. Menas ir kultūra leidžia įsivaizduoti pasaulį, kurį norime sukurti savo vaikams ir jaunimui ir kartu su jais, ir todėl yra reikšmingi siekiant užtikrinti geresnes sąlygas mūsų visuomenei.

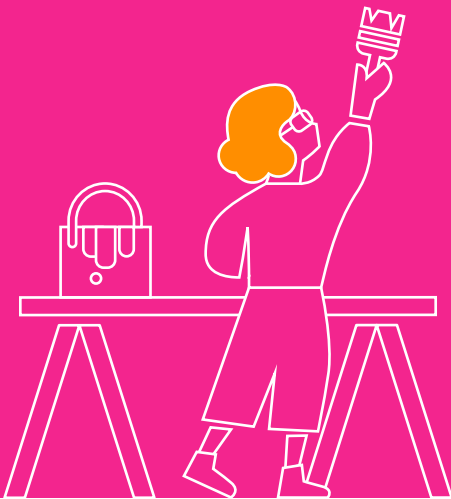
Šiuo metu menas yra ypač pažeidžiamas, nes labai nukentėjo nuo COVID-19 ir susijusių ekonominių sąlygų. Menas (ir jį kuriantys menininkai) yra itin svarbi žmonijos saviraiškos, kritinio mąstymo, sveikatos ir gerovės dalis. Net per krizes ir ypač tokiu metu vaikai ir jaunimas turi teisę pasiekti meną ir dalyvauti meninėje veikloje.

Pripažindama, kad kiekviena šalis ar regionas turi savo kontekstus, sistemas ir iššūkius, ASSITEJ skelbia šį manifestą kaip visuotinę iniciatyvą, siekdamą užtikrinti būtinus veiksmus, leidžiančius mūsų vaikams ir jaunimui ugdytis per dalyvavimą meninėje veikloje.

ASSITEJ rekomenduoja įtraukti vaikus ir jaunimą į diskusijas ir bendradarbiavimą, kad būtų atsižvelgiama į jų nuomonę ir požiūrį visais įmanomais lygmenimis (JT vaiko teisių konvencijos 12 straipsnis).²

- 1 Asociacija ASSITEJ dirba vaikams ir jaunimui skirto teatro ir scenos meno srityje ir daugiausia dėmesio skiria bendrajai tarpdalykinei sričiai.
- 2 Nacionaliniams centrams siūlome pritaikyti šio dokumento kalbą savo kultūriniam kontekstui. Pavyzdžiui, vietoj „vaikai su negalia“ galima sakyti „neįgalūs vaikai“ ar „specialiųjų poreikių turintys vaikai“ atsižvelgiant į tai, kas jūsų kultūros kontekste laikoma tinkamiausia. Jei kyla klausimų dėl įtraukties, siūlome nacionaliniams centrams kreiptis į IIAN (International Inclusive Arts Network, Tarptautinis įtraukiojo meno tinklas), kad būtų pradėtas dialogas apie įtraukties kalbą.

1

Piliečiai raginami

- 1.1 Siekti, kad vaikai ir jaunimas dalyvautų meno ir kultūros veikloje ir bendrautų tarpusavyje visame pasaulyje;

- 1.2 Plėtoti menininkų ir organizacijų partnerystę srityse, susijusiose su paslaugomis neįgaliems ar kitiems pažeidžiamiems ir/ar priklausantiems rizikos grupėms vaikams ir jaunimui, siekiant užtikrinti meno prieinamumą visoms grupėms, pvz., pabėgėliams, ligoninėse, globos ir priežiūros įstaigose esantiems vaikams, jauniems pažeidėjams;

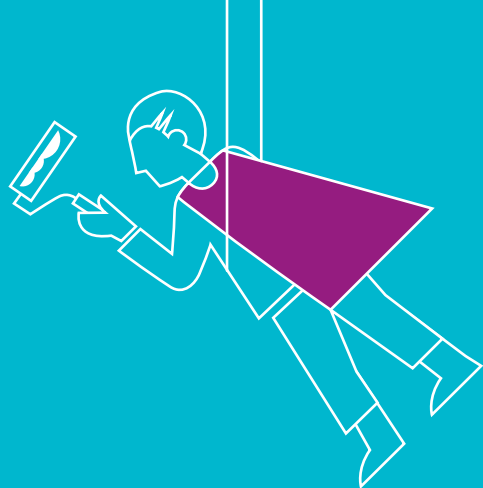
- 1.3 Skleisti Manifestą įvairiose situacijose ir jį pritaikyti konkrečiai aplinkai.

2

Nacionalinės vyriausybės raginamos

- 2.1 Parengti tarpvyriausybines departamentų (pvz., kultūros, sveikatos, švietimo, aplinkos, socialinės plėtros, turizmo, verslumo ir verslo plėtros ministerijų / departamentų) bendradarbiavimo strategijas, kurios laiduotų vaikų ir jaunimo raidos ir gerovės visais amžiaus tarpsniais puoselėjimą, užtikrinant meno prieinamumą;

- 2.2 Vykdyti politiką, kurioje vaikų ir jaunimo teisės į kultūrą laikomos pagrindine visuomenės gerovės, atsigavimo ir atsparumo sąlyga.

3

Politinės partijos raginamos

- 3.1** Savo manifestuose, programose ir prioritetuose išsamiai ir konkrečiai remtis Vaiko teisių konvencijos 13 ir 31 straipsniais;

- 3.2** Vykdyti nuoseklia, įtraukia, ilgalaikę politiką atsižvelgiant į 13 ir 31 straipsnius ir numatyti finansinius išteklius šiai politikai remti;

- 3.3** Parengti švietimo įstaigoms skirtas rekomendacijas, kaip įtraukti meną į ugdymo programas;

- 3.4** Įtraukti vaikus į sprendimų priėmimo ir politikos kūrimo procesą.

4

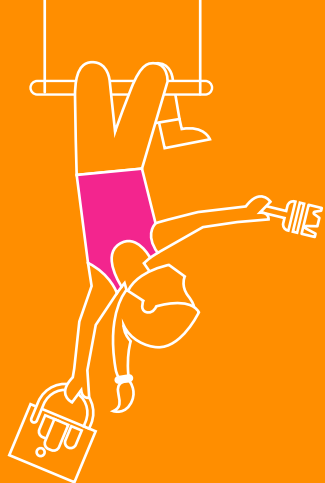
Švietimo ministerijos / departamentai raginami

- 4.1** Kūrybiškumą, žaidimą ir meną kaip esminę ir būtiną dalį įtraukti į visas ugdymo programas, įskaitant ikimokyklinio, priešmokyklinio ir specialiųjų poreikių vaikų ugdymo programas;

- 4.2** Užtikrinti, kad menai būtų privaloma mokytojų rengimo programų dalis;

- 4.3** Užtikrinti, kad menininkai mokytojai ir menininkai profesionalai būtų įtraukti į ugdymo procesą kaip vertingi specialistai;

- 4.4** Pašalinti ekonomines, socialines, geografines ir kitas kliūtis, trukdančias įgyti kultūrinės patirties.

5

Kultūros ministerijos / departamentai raginami

- 5.1 Užtikrinti nuoseklų, ilgalaikį ir pakankamą finansavimą ir strateginę paramą, kad visi vaikai ir jaunimas turėtų pilną ir lygiavertį meno prieinamumą;

- 5.2 Užtikrinti aukštos kokybės, įtraukių programų teikimą vaikams ir jaunimui;

- 5.3 Užtikrinti lygiavertį atlygį visiems meno programų įgyvendinimo dalyviams, nepriklausomai, ar jie dirba vaikams, ar suaugusiesiems skirto meno srityse;

- 5.4 Užtikrinti proporcingą vaikams ir jaunimui skirto meno finansavimą, atsižvelgiant į demografinius rodiklius;

- 5.5 Inicijuoti, ieškoti ir platinti tarptautinius tyrimus apie vaikų, jaunimo ir jų artimųjų kuriamo arba jiems kuriamo meno, taip pat apie šiai auditorijai skirto meno paramos modelius ir siekti tobulinti nacionalinius standartus, kad jie atitiktų geriausių patirtį visame pasaulyje.

6

Vietos valdžia raginama

- 6.1 Vertinti meno reikšmę kiekvienam bendruomenės vaikui ir jaunuoliui;

- 6.2 Užtikrinti pasiekiamus išteklius, priemones ir viešąsias erdves, kad visi vaikai, jaunimas ir jų artimieji galėtų dalyvauti meninėje veikloje;

- 6.3 Skatinti ir remti mokyklų ir meno organizacijų partnerystę savo bendruomenėje.

7

Kultūros / Meno tarybos raginamos

- 7.1 Savo programose skatinti įtraukų darbą, puoselėjantį kultūrinę įvairovę;

- 7.2 Užtikrinti, kad vaikams, jaunimui ir jų artimiesiems skirtas darbas turėtų lygiavertį statusą kaip ir suaugusiųjų auditorijai skirtas darbas;

- 7.3 Parengti specialią politiką dėl meno, skirtą vaikams ir jaunimui nuo 0 iki 18 metų;

- 7.4 Vaikams ir jaunimui skirtą meną pripažinti pagrindiniu savo partnerystės su vietos valdžios institucijomis, nacionaliniu, regioniniu ir pasauliniu mastu akcentu;

- 7.5 Užtikrinti pakankamą vaikams, jaunimui ir jų artimiesiems skirto meno finansavimą, proporcingai šalies demografiniams rodikliams, siekiant, kad meno prieinamumas ir kokybė būtų aukšta, o bilietų kainos žemos.

8

Meno organizacijos ir institucijos (teatrai ir kt.) raginami

- 8.1 Siekti, kad vaikams ir jaunimui skirtas darbas būtų aukščiausios kokybės;

- 8.2 Darbą vaikams, jaunimui ir šeimoms laikyti pagrindine savo programavimo kryptimi;

- 8.3 Užtikrinti, kad švietimo institucijos būtų laikomos veiklos partneriu ir adresatu;

- 8.4 Užtikrinti, kad vaikai ir jaunimas būtų atstovaujami priimant sprendimus;

- 8.5 Pašalinti kliūtis, trukdančias vaikams, jaunimui ir jų artimiesiems pasiekti jiems skirtas programas ir pastatus.

9

Mokyklos ir darželiai raginamos

- 9.1 Kreiptis į departamentus / ministerijas dėl paramos, siekiant, kad menas ir kultūra būtų įtraukti į ugdymo programas kaip esminės dalys;
- 9.2 Suteikti vaikams ir jaunimui laiko žaisti ir dalyvauti atitinkamoje kūrybinėje veikloje;
- 9.3 Suteikti vaikams ir jaunimui kuo įvairesnės kultūrinės patirties galimybių;
- 9.4 Skatinti tėvus ir globėjus gerbti vaikų meninius pasiekimus ir meninę patirtį;
- 9.5 Kūrybinę veiklą ir meną įtraukti į visas ugdymo programas.

10

Žiniasklaidos priemonės raginamos

- 10.1 Nacionalinėje spaudoje skirti daugiau kritinio dėmesio menui ir kultūrai, skirtai vaikams, jaunimui ir jų artimiesiems;
- 10.2 Užtikrinti, kad vaikams, jaunimui ir jų artimiesiems skirtos programos būtų prieinamos, aukščiausios kokybės ir atspindėtų jų gyvenimą, kalbas ir kultūrinę įvairovę;
- 10.3 Pripažinti ypatingą visuomeninių transliuotojų atsakomybę už vaikus, jaunimą ir šeimas.

ASSITEJ

- 11.1** Suburs profesionalius menininkus ir visus susijusius asmenis diskusijoms ir bendradarbiavimui, siekiant įgyvendinti konkrečius vaikams ir jaunimui skirto meno paramos veiksmus nacionaliniu, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis;
-
- 11.2** Kaups geriausią įvairių šalių patirtį, atspindinčią meno, švietimo ir valstybės valdymo įstaigų bendradarbiavimą, siekdama parengti politinės ir individualios sėkmės pavyzdžių katalogą;
-
- 11.3** Pateiks įrodymų apie meno, gerovės ir psichinės sveikatos sąsajas;
-
- 11.4** Suburs įvairių sričių ekspertų grupes meno reikšmei tam tikroms sritims (pvz., socialinei plėtrai, švietimui, sveikatai ir kt.) tirti;
-
- 11.5** Parengs valstybės valdžios įstaigoms ir kitiems subjektams skirtų laiškų šablonus ir rašys remdama ASSITEJ narius (nacionalinius centrus, tinklus ir asmenis), kad šis Manifestas būtų įgyvendinamas;
-
- 11.6** Rems narius, kad šis Manifestas būtų įgyvendinamas ir būtų užtikrintos visų vaikų ir jaunuolių teisės į meną ir kultūrą.

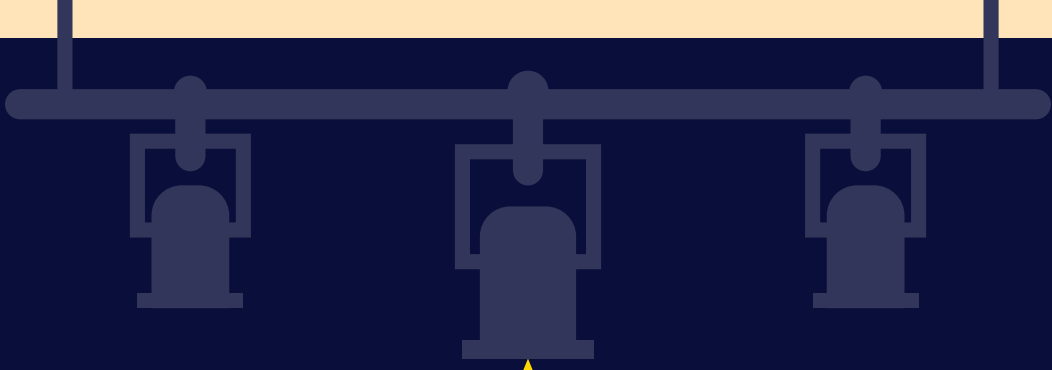
UN Convention on the Rights of the Child

Article 13

Vaikas turi teisę į saviraiškos laisvę; ši teisė apima laisvę ieškoti, gauti ir perduoti bet kokio pobūdžio informaciją ir idėjas, nepaisant sienų žodine, rašytine arba spausdinta forma, meno kūriniais arba kitais vaiko pasirinktais būdais.

Article 31

Kiekvienas vaikas turi teisę į poilsį ir laisvalaikį, teisę dalyvauti žaidynėse ir jo amžių atitinkančiuose poilsio veiklose, laisvai dalyvauti kultūriniame gyvenime ir kurti meno kūrinius. Valstybės gerbia ir skatina vaiko teisę visapusiškai dalyvauti kultūriniame ir meniniame gyvenime ir prisideda prie to, kad būtų suteiktos tinkamos ir lygios galimybės dalyvauti kultūrinėje, meninėje, poilsio ir laisvalaikio veikloje.

www.assitej-international.org